

UZASADNIENIE

W pozwie, wniesionym w dniu 15 maja 2018 roku, B. F. (1) wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od Towarzystwa (...) S.A. w Ł., kwoty 500.000,00 złotych, za doznane, traumatyczne, skutkujące krzywdą, przeżycia, w związku ze śmiercią ojca, do której doszło wskutek wypadku komunikacyjnego z dnia 1 lipca 2002 roku. Według twierdzeń pozwu, traumatyczne przeżycia w związku ze śmiercią ojca skutkowały załamaniem psychicznym, skutkującym krzywdą, nie będącą przedmiotem rozpoznania w sprawie zawisłej przed Sądem Okręgowym w Łodzi o sygn. akt I C 591/05.

Wywodził również, że zdarzenie szkodowe doprowadziło nadto do naruszenia dóbr osobistych powoda w postaci prawa do życia w rodzinie i utrzymania więzi rodzinnych, jak również – do znacznego pogorszenia sytuacji życiowej. Powód w dalszym ciągu zamieszkuje w jednej izbie, co nie zaspokaja jego potrzeb mieszkaniowych (ojciec miał mu pomagać w wybudowaniu domu). Powód podał, iż emocje towarzyszące utracie członka rodziny doprowadziły do obniżenia jego efektywności, w wyniku czego został zakwalifikowany do II grupy inwalidzkiej i zwolniony z pracy (powód pracował, jako policjant).

Podniósł, że zasądzone uprzednio na jego rzecz odszkodowanie i zadośćuczynienie na podstawie art. 446 § 3 k.c. i 448 k.c., nie spowodowało naprawy jego sytuacji życiowej. Jako podstawę prawną dochodzonego roszczenia powód wskazał art. 415 k.c., w zw. z art. 24 § 2 k.c.

(pozew, k. 4-7)

W odpowiedzi na pozew z dnia 23 sierpnia 2018r. pozwana (...) S.A. w Ł. wniosła o odrzucenie pozwu, ewentualnie o oddalenie powództwa, a nadto o zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu.

W ocenie strony pozwanej, w sprawie zachodzi powaga rzeczy osądzonej, gdyż powód dwukrotnie już występował do tutejszego sądu z pozwami w sprawach dotyczących tego samego stanu faktycznego, tj. śmierci ojca – E. F. (1), wskutek wypadku komunikacyjnego z 1 lipca 2002 roku. Wysunięte wówczas żądania, obejmowały zarówno roszczenie z tytułu znacznego pogorszenia się sytuacji życiowej wskutek śmierci osoby bliskiej (w sprawie tut. Sądu o sygn. akt I C 591/05) jak i zadośćuczynienie za krzywdę, w trybie art. 448 k.c. (w sprawie Sądu Okręgowego w Łodzi o sygn. akt I C 1797/13).

(odpowiedź na pozew, k. 56)

Na rozprawie w dniu 5 lutego 2019 roku, powód oświadczył, iż dochodzi roszczeń z art. 24 § 2 k.c., w zw. z art. 415 k.c.

(stanowisko powoda wyrażone na rozprawie w dniu 5.02.2019 r., e-protokół, k. 78, adnotacja – 00:37:11, k.77)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 1 lipca 2002 roku, ojciec powoda – E. F. (1), został potrącony na przejściu dla pieszych przez J. Ł., kierującego pojazdem marki F. (...), który nie ustąpił pierwszeństwa pieszemu prowadzącemu rower, na którym przewoził zboże. W wyniku doznanych, w następstwie wypadku, obrażeń ciała E. F. (1) zmarł w dniu 17 lipca 2002. W chwili śmierci miał 81 lat.

Wobec sprawcy wypadku toczyło się postępowanie karne o czyn wypełniający dyspozycję 177 § 2 k.k. Wyrokiem z dnia 25 czerwca 2004 roku, Sąd Rejonowy w Zgierz, II Wydział Karny uznał sprawcę wypadku za winnego dokonania zarzucanego mu czynu i wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby lat 3; nadto wobec oskarżonego zastosowano środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów w strefie ruchu lądowego przez okres 2 lat, nałożono obowiązek zwrotu posiadanego prawa jazdy kategorii B oraz zasądzone na rzecz oskarżycielek posiłkowych K. M. i B. F. (2) nawiązkę – po 500 zł. Wyrokiem z dnia 28 stycznia 2005 r., Sąd Okręgowy w Łodzi, wskutek apelacji wniesionej przez oskarżycielki posiłkowe, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że przyjął iż oskarżony umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym

prowadząc samochód z nadmierną, przekraczającą dozwoloną na tym odcinku drogi, prędkością, a nadto podwyższył wymiar orzeczonego wobec oskarżonego środka karnego do lat 4-ech.

(okoliczności bezsporne, zeznania powoda, e-protokół, k. 78 adnotacja – 00:12:35, k.76v, w zw. z 00:41:28, k.77)

Właściciel pojazdu uczestniczącego w zdarzeniu, był ubezpieczony z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym Towarzystwie (...).

(okoliczność bezsporna)

W dniu 30 czerwca 2005 roku powód B. F. (1) wystąpił do Sądu Okręgowego w Łodzi z pozwem o zasądzenie na swoją rzecz, od Towarzystwa (...) SA w Ł.:

- kwoty 100.000 zł. z odsetkami od dnia 17 lipca 2002 roku do dnia zapłaty, z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej na skutek śmierci ojca, zwiększenia wydatków poniesionych na leczenie i tytułem odszkodowania za doznaną krzywdę i cierpienia psychiczne i fizyczne;
- kwoty 400.000 zł. z odsetkami od dnia 17 lipca 2002 roku do dnia zapłaty, tytułem odszkodowania za poniesione straty z zakresu pomocy i opieki poszkodowanego przy pracach budowlanych budynku mieszkalnego;
- kwoty 12.000 zł. na wybudowanie nagrobka dla zmarłego;
- kwoty 15.000 zł., tytułem odszkodowania za poniesione straty z zakresu pomocy i opieki poszkodowanego przez dostarczanie różnych artykułów spożywczych.

W toku procesu powód rozszerzył powództwo o żądanie renty w wysokości po 3.000 zł. miesięcznie, z tytułu wstrząsu psychicznego i depresji, wskutek śmierci ojca, począwszy od 1 sierpnia 2002 r. (w piśmie z dnia 23 kwietnia 2009 r., powód określił, że renty domaga się na podstawie art. 444 k.c.); o kwotę 250.000 zł., tytułem sumy potrzebnej na ogrodzenie działki budowlanej, oraz o 200'000 zł., tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 445 § 1 k.c., w związku z okolicznością, iż na skutek śmierci ojca powód doznał wstrząsu psychicznego, który doprowadził do choroby, depresji i pogorszenia warunków życiowych i zawodowych: powód doznał złamania ręki, obojczyka, stopy, wzrosło mu ciśnienie i cukier, dostał zawału serca.

(pozew k. 2-7; pisma procesowe, k. 35, 205-211; stanowiska powoda wyrażone na rozprawach w dniach 25.04.2007r., k. 233, oraz 24.04.2009 r., k. 569, załączonych akt sprawy Sądu Okręgowego w Łodzi o sygn. akt I C 591/05)

W toku w/w postępowania powoda badali biegli sądowi.

Biegły ortopeda A. W. (1) dokonał u powoda rozpoznania złamania dalszej nasady prawej kości promieniowej, stłuczenia prawej ręki, zespołu ciasnoty kanału prawego nadgarstka, złamania kości prawego śródstopia, urazu okolicy barku z otarciem naskórka. zniekształcenia w miejscach przebytych złamań, ograniczenia ruchomości prawego stawu promieniowo – nadgarstkowego, nieznacznego ograniczenia rotacji wewnętrznej prawego ramienia, niewielkiego ograniczenia ruchu prostowania lewej stopy, umiarkowanego zespołu bólowego i pogorszenia sprawności prawej kończyny górnej. Biegły uznał, iż brak jest dostatecznych podstaw do uznawania, że wyżej wymienione urazy pozostawały w związku przyczynowo – skutkowym ze śmiercią ojca powoda. Były one wynikiem działania sił mechanicznych na skutek upadków i uderzeń.

Biegły specjalista chorób wewnętrznych D. K. (1), rozpoznała u powoda zespół metaboliczny pod postacią otyłości brzusznej, nadciśnienia tętniczego chwiejnego, podwyższonej glikemii na czczo, przewlekłej choroby niedokrwiennej mięśnia serca, podejrzenie przebytego zawału serca w obrębie ściany przedniej. Biegła uznała, że stan zdrowia powoda nie ma bezpośredniego związku z wypadkiem komunikacyjnym skutkującym śmiercią ojca.

Biegła kardiolog U. F. rozpoznała u powoda nadciśnienie tętnicze, i chorobę niedokrwienną serca. Biegła stwierdziła, iż rozpoznane u powoda schorzenia kardiologiczne mają charakter samoistny, przewlekły, postępujący i nie można ich wystąpienia wiązać ze śmiercią ojca powoda.

Opiniowaniu poddano również stan psychiczny powoda, kwestie zaburzeń lękowo – depresyjnych oraz adaptacyjnych, które powód wiązał ze śmiercią ojca. Badania miały miejsce w 2009 roku. Biegły psycholog nie stwierdził u powoda zaburzeń w sferze psychicznej, trwałych ubytków zdolności poznawczych, zmian organicznych w obrębie CUN, ani zaburzeń treści i formy myślenia. Biegły psychiatra nie stwierdził u powoda objawów choroby psychicznej, upośledzenia umysłowego, ani innych zaburzeń psychicznych, czy też zaburzeń psychicznych o charakterze adaptacyjnym sytuacyjnym, ani zaburzeń lekowo – depresyjnych. Biegli rozpoznali natomiast u B. F. (1) zaburzenia osobowości o charakterze paranoicznym o charakterze trwałym, nie będące wynikiem reakcji na okoliczność zewnętrzną. Jednocześnie ustalono, że w latach 2003-2004 u powoda występowały zaburzenia subdepresyjne, jednak, nie były to objawy nasilone i nie zaburzały funkcjonowania powoda - powód oświadczył w trakcie badania, że od 2 lat czuje się dobrze i funkcjonuje bez leków.

(pisemna opinia biegłego ortopedy A. W., k. 404-406, ustna opinia uzupełniająca, k. 574-575; pisemna opinia biegłej z zakresu chorób wewnętrznych D. K., k. 314-315, ustna opinia uzupełniająca; pisemna opinia biegłej z zakresu kardiologii U. F., k. 294-295, ustna opinia uzupełniająca; pisemna opinia biegłego psychologa T. K., k. 365-367; ustna opinia uzupełniająca, k.518, pisemna opinia biegłego psychiatry M. S., k.369-379; ustna opinia uzupełniająca, k. 519-520, załączonych akt I C 591/05)

W wyroku z dnia 24 kwietnia 2009 roku, w sprawie I C 591/05, Sąd Okręgowy w Łodzi uwzględnił powództwo w zakresie roszczenia z tytułu odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej powoda w związku ze śmiercią ojca i na podstawie art. 446 § 3 k.c. zasądził, z tego tytułu, na rzecz B. F. (1) kwotę 20.000 zł., wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 28 lipca 2005 roku; w pozostałym zakresie żądanie pozwu podlegało oddaleniu. Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na ustaleniu, że powód, wskutek śmierci ojca, utracił szansę na jego pomoc w przyszłości, a nadto uwzględnił poczucie osamotnienia, krzywdy, a także wpływ utraty rodzica na stan zdrowia psychicznego, a zatem uwzględnił zarówno elementy majątkowe wpływające na pogorszenie sytuacji życiowej osoby bliskiej zmarłego (w tym utratę pomocy ze strony ojca w prowadzeniu gospodarstwa rolnego i hodowli tuczników, które to zajęcie przynosiły powodowi dodatkowy dochód oraz brak spodziewanej pomocy przy budowie domu), jak i elementy niemajątkowe, takie jak ból, cierpienie, poczucie osamotnienia.

Roszczenie o zasądzenie renty w kwotach po 3.000 zł. zostało oddalone, gdyż Sąd uznał, że w sprawie nie zachodziły przesłanki warunkujące jej zasądzenie, zarówno wynikające z dyspozycji 446 § 2 zd. 2 k.c. (powód nie wykazał, aby E. F. (1) dostarczał mu dobrowolnie i stale środków utrzymania, nadto ustalono, że powód nie prowadził wspólnego gospodarstwa domowego z ojcem, pracował zawodowo, samodzielnie osiągał dochody), jak i z art. 444 k.c., gdyż Przeprowadzone postępowanie dowodowe (opinie biegłych) wykazało, że powód nie doznał uszkodzenia ciała, ani rozstroju zdrowia na skutek śmierci ojca.

Żądanie o zasądzenie kwoty 400.000 zł. odszkodowania za poniesione straty wynikające z utraty pomocy i opieki ojca przy planowanych pracach budowlanych budynku mieszkalnego, kwoty 15.000 złotych, tytułem odszkodowania za poniesione straty z zakresu pomocy i opieki przez dostarczenie różnych artykułów spożywczych, kwoty 250.000 zł. tytułem sumy potrzebnej na ogrodzenie działki budowlanej wraz z wybudowaniem drogi dojazdowej do budynku i doprowadzenie mediów nie zasługiwały na uwzględnienie w ocenie Sądu w sprawie I C 591/05, gdyż przepis art. 446 k.c. określa precyzyjnie jakich roszczeń strona może dochodzić w związku ze śmiercią osoby najbliższej.

Roszczenie powoda o zasądzenie kwoty 12.000 złotych na wybudowanie nagrobka, również podlegało oddaleniu, gdyż powód w trakcie procesu nie wykazał, aby poniósł jakiegokolwiek koszty z tego tytułu.

Sąd Okręgowy nie uwzględnił również żądania kwoty 200.000 zł., dochodzonej tytułem zadośćuczynienia z powodu m.in. uszkodzenia ciała oraz depresji, podwyższonego ciśnienia oraz zawału serca, uznając, że podlegało ono

oddaleniu, jako nieudowodnione z punktu spełnienia przesłanek z art. 445 § 1 k.c., w świetle wyników postępowania dowodowego; Sąd uznał, że z opinii biegłych lekarzy: psychiatry, ortopedy, kardiologa oraz internisty nie wynika, aby powód doznał uszkodzenia ciała, ani rozstroju zdrowia na skutek śmierci ojca; stwierdzono, że brak jest dostatecznych podstaw do uznania, że urazy o charakterze ortopedycznym, jakich powód doznał w latach 2002 – 2007 pozostawały w związku przyczynowym ze śmiercią ojca powoda, rozpoznane zaś u powoda schorzenia kardiologiczne mają charakter samoistny, przewlekły, postępujący i nie można wiązać ich ze śmiercią E. F. (1).

(wyrok SO w Łodzi z 24.2009 r., k. 582, uzasadnienie wyroku, k. 587-604 – załączonych akt I C 591/05)

W dacie wyrokowania w sprawie I C 591/05, ustalono, że powód pracował zarobkowo, jako funkcjonariusz policji, na (...) Komisarzacie KMP w Ł.. Nie leczył się psychiatrycznie, ani nie przebywał na zwolnieniu lekarskim z powodów psychiatrycznych. Miał objawy depresyjne po śmierci ojca, ale nie przyjmował z tego tytułu żadnych leków.

(zeznania powoda B. F., k. 570-574, 575-580 – załączonych akt I C 591/05)

W dniu 6 maja 2009 roku, powód złożył w sprawie I C 591/05, wniosek o uzupełnienie w/w wyroku m.in. w zakresie kwoty 200.000 zł., tytułem zadośćuczynienia. Wniosek ten został oddalony postanowieniem z dnia 28 maja 2009 r.

(wniosek, k. 606; postanowienie z 28.05.2009 r., k. 616 – załączonych akt I C 591/05)

W wyroku z dnia 6 listopada 2009 roku, Sąd Apelacyjny w Łodzi, oddalił apelację powoda, od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 24 kwietnia 2009 r., uznając, że, podnoszone przez powoda elementy krzywdy (ból i cierpienia psychiczne po śmierci ojca), zostały uwzględnione w kwocie odszkodowania, zasądzonego na rzecz powoda na podstawie art. 446 § 3 k.c. – jako element całości sytuacji życiowej powoda z punktu widzenia pogorszenia się tej sytuacji. Sąd Apelacyjny orzekł, że sprawie nie znajduje zastosowania art. 446 § 4 k.c., (wprost przewidujący możliwość zasądzenia zadośćuczynienia z tego tytułu), gdyż wszedł on w życie w dniu 3 sierpnia 2008 roku, tj. już po wytoczeniu powództwa.

Jeśli chodzi zaś o roszczenia przewidziane w art. 444 i 445 k.c. (tj. z tytułu renty i zadośćuczynienia), w ocenie Sądu II Instancji, nie przysługują one powodowi, bowiem służą jedynie osobom bezpośrednio poszkodowanym. Ponadto, jak wynika z opinii biegłych sądowych lekarzy, powód nie doznał ani uszkodzenia ciała, ani rozstroju zdrowia, które pozostawałyby w związku przyczynowym z wypadkiem, skutkującym śmiercią ojca; jego stan zdrowia jest wynikiem schorzeń samoistnych i wieloletnich zaniedbań w leczeniu i stylu życia.

Powód zaskarżył powołane rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego w Łodzi skargą kasacyjną do Sądu Najwyższego. Postanowieniem z dnia 30 listopada 2010 roku, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

(wyrok SA w Łodzi z 6.11.2009 r., k. 672; uzasadnienie wyroku, k. 675-683, postanowienie SN z dnia 30.11.2010 r., k. 761 – załączonych akt załączonych akt I C 591/05)

W kolejnym postępowaniu, jakie toczyło się przed Sądem Okręgowym w Łodzi, w sprawie o sygnaturze akt I C 1797/13, na skutek pozwu z dnia 22 lutego 2012 roku, skierowanego przeciwko Towarzystwu (...) SA w Ł., B. F. (1) domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 680.000 zł. wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia powództwa, tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych spowodowanych śmiercią ojca – E. F. (1) - w postaci naruszenia więzi rodzinnych.

(pozew, k. 2-5, pismo procesowe z 13.01.2014 r., k. 88-89; stanowisko powoda wyrażone na rozprawie w dniu 21.01.2014 r., protokół rozprawy z 21.01.2014, czas nagrania – 00:02:49-00:06:36 – załączonych akt I C 1797/13)

W toku postępowania powoda badał biegły psycholog, opiniując, że u B. F. (1), początkowo, bezpośrednio po śmierci ojca, występowały łagodne zaburzenia adaptacyjne o obrazie depresyjnym. Powód funkcjonował jednak wówczas dość dobrze, wykonując odpowiedzialną pracę jako funkcjonariusz Policji. W chwili badania (2014 r.), nie stwierdzono u powoda zaburzeń adaptacyjnych, ani innych zakłóceń procesów poznawczych. Uznano, że powód funkcjonuje dość

sprawnie, a eksponowane przez powoda, obniżenie nastroju, prezentowanie przez powoda cierpień, nie ma pokrycia w wynikach badań, ani w funkcjonowaniu powoda - wynikają one z cech osobowości.

Występujący u powoda żal (odczuwanie po stracie bliskiej osoby żalu i jego braku jest naturalne, często utrzymuje się do końca życia, nasila się w momentach rocznic, świąt, kojarzenia sytuacji, miejsc) nie powoduje zakłóceń w jego funkcjonowaniu. Oceniono, że powód funkcjonuje bardzo sprawnie.

(pisemna opinia psychologiczno-sądowa k. 99-107, uzupełniająca opinia pisemna k. 40- 141, uzupełniająca opinia ustna –protokół rozprawy z dnia 30.03.2015r. czas nagrania 00:03:50 - 00:42:00 – załączonych akt I C 1797/13)

W toku postępowania ustalono, że powód od 2012 roku nie pracuje, jako funkcjonariusz Policji, bowiem został uznany za niezdolnego do służby i otrzymał emeryturę w wysokości 2'900 zł. Odchodząc z służby powód był poddany badaniu przez psychologa i psychiatrę. Psychiatra stwierdził, że powinien zażywać leki z powodu zaburzenia snu.

(zeznania powoda – protokół rozprawy z dnia 30 marca 2015r. czas nagrania 00:43:22 – 00:53:09 w zw. z protokołem rozprawy z dnia 21 stycznia 2014 r. czas nagrania 00:02:49 - 00:37:57 – załączonych akt I C 1797/13)

Wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2015 roku, wydanym w sprawie I C 1797/13 Sąd Okręgowy w Łodzi uwzględnił częściowo powództwo i zasądził na rzecz powoda, od strony pozwanej kwotę 20.000 zł. wraz z ustawowymi odsetkami z dnia 15 listopada 2013 roku do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy zważył, iż dochodzone pozwem roszczenie o zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych w postaci utraty więzi rodzinnej z ojcem, ma oparcie w art. 448 k.c. w zw. z art. 23 k.c. i winno być ocenione niezależnie od przyznanego wcześniej odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej. Sąd uznał, iż niewątpliwym jest, że ojciec był dla powoda osobą bliską, B. F. zaś, wskutek jego śmierci, doznał cierpień. Przy określeniu wysokości zadośćuczynienia Sąd uwzględnił szczególną więź powoda ze zmarłym ojcem. Mimo, że powód był osobą dorosłą i miał własną rodzinę, a jego ojciec był już osobą w podeszłym wieku i nie mieszkał z synem, to nadal pozostawali w bliskich kontaktach; powód odwiedzał ojca, razem pracowali w gospodarstwie powoda, wspólnie snuli plany budowy domu dla B. F. (1). W ocenie Sądu Okręgowego oczywistym było, że powód odczuwał żal i osamotnienie z powodu utraty ojca, zaś bezpośrednio po jego śmierci cierpiał na zaburzenia adaptacyjne o obrazie depresyjnym i z tego powodu leczył się. Występujący u powoda żal nie spowodował jednak zakłóceń w jego funkcjonowaniu. Nie bez znaczenie dla kwoty przyznanego zadośćuczynienia miała ocena, że osobowość powoda jest zaburzona – z silną tendencją do manipulowania otoczeniem, celem osiągnięcia korzyści lub uniknięcia przykrości oraz wyolbrzymiania dolegliwości, objawów, trudności, z poczuciem krzywdy.

Rozstrzygnięcie zostało przez powoda zaskarżone apelacją. Sąd Apelacyjny w Łodzi, w wyroku z dnia 18 grudnia 2015 roku, zmienił wyrok Sądu Okręgowego jedynie w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

(wyrok z 13.04.2015 r., k. 169, uzasadnienie wyroku, k. 165-179, wyrok SA w Łodzi z 18.12.2015 r., – załączonych akt I C 1797/13)

W chwili śmierci ojca powód miał 58 lat. Pracował jako funkcjonariusz Policji w K. w Ł..

(zeznania powoda, e-protokół, k.78, e-protokół, k. 78, adnotacja – 00:12:35, 00:26:03 k.76v w zw. z 00:41:28, k. 77)

Orzeczeniem Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej (...) z dnia 3 stycznia 2013 roku, B. F. (1) został uznany za niezdolnego do służby w Policji. U powoda rozpoznano: zespół psychoorganiczny, miokardopatię w okresie względnej wydolności krążenia oraz otyłość. Uznano go za inwalidę i zaliczono do II grupy inwalidów. Stwierdzono, że inwalidztwo istnieje od 3 stycznia 2012 roku, jest trwałe i pozostaje w związku ze służbą.

(orzeczenie z 3.01.2013 r., k. 73; zeznania powoda, e-protokół, k.78, e-protokół, k. 78, adnotacja – 00:26:03 k.76v – 77; w zw. z 00:41:28, k. 77)

Powód od 1977 roku pozostaje w związku małżeńskim, posiada obecnie dwoje dorosłych dzieci. Trzecie dziecko – 27-letnia córka, zmarła w 2013 roku na nowotwór, niespełna 2 miesiące po zdiagnozowaniu u niej choroby. Powód pogodził się ze śmiercią córki, przyjął to naturalnie.

Powód zamieszkuje wraz z żoną, młodszą córką E. F. (2) oraz starszą córką B. P. i jej rodziną w A., w domu jednorodzinnym stanowiącym własność żony powoda.

Utrzymuje się z renty inwalidzkiej w wysokości 2.900 zł. Poności opłaty za prąd oraz podatki, przekazuje na rzecz młodszej córki alimenty w kwocie po 1.000 zł miesięcznie. Żona powoda otrzymuje rentę.

Powód ma dwie siostry. Od śmierci ojca nie utrzymuje z nimi kontaktów.

(zeznania powoda, e-protokół, k.78, e-protokół, k. 78, adnotacja – 00:12:35, 00:17:46, 00:26:03 k.76v – 77; w zw. z 00:41:28, k. 77)

Powód leczy się na serce i nadciśnienie. Uskarża się na problemy z pamięcią; dolegliwość ta pojawiła się po śmierci ojca.

(zeznania powoda, e-protokół, k.78, adnotacja – 00:32:49, w zw. z 00:41:28, k. 77)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów, w tym z akt innych postępowań sądowych, które toczyły się między stronami, na tle tego samego zdarzenia szkodowego, załączonych do akt niniejszej sprawy, jak również zeznań powoda.

Sąd oddalił wniosek dowodowy powoda o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej (...) w Ł., uznając, że wskazana Komisja nie jest uprawniona do opiniowania w postępowaniu sądowym w charakterze biegłego (instytutu), co najwyżej jej członkowie, mogliby złożyć opinie w charakterze biegłych ad hoc. Ponadto, przedmiotem dowodu są fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia, tymczasem wnioskowany dowód, biorąc pod uwagę treść wniosków końcowych dokumentu w postaci orzeczenia w.w. Komisji Nr (...) z dnia 3 stycznia 2013r. – k.73 (z których wynika, że rozpoznane u powoda schorzenia, w postaci zespołu psychoorganicznego, miokardiopatii, nadciśnienia tętniczego, pozostają w związku ze służbą w Policji), należało uznać za pozostający bez znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie, którego przedmiotem jest kwestia wpływu śmierci ojca w lipcu 2012r. na stan zdrowia B. F. (1) i jako taki zmierzający jedynie do niepotrzebnego przedłużenia postępowania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

W niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości zasada odpowiedzialności pozwanego, wynikająca z przejęcia przez stronę pozwaną ciężaru odpowiedzialności za skutki cywilnoprawne wypadku komunikacyjnego jakiemu uległ ojciec powoda w dniu 1 lipca 2002 roku, w związku z zawartą umową ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu mechanicznego ze sprawcą wypadku (art. 822 k.c.) oraz z przepisów ówczesnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz.U. z 2000 r., Nr 26, poz. 310 ze zm.). Zgodnie z § 10 ust. 1 cytowanego rozporządzenia, z ubezpieczenia OC przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem są zobowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

Uprawniony do odszkodowania za szkodę powstałą w związku z ruchem pojazdu, za którą odpowiedzialność cywilna objęta jest ubezpieczeniem OC, może dochodzić roszczenia bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń (§ 29 ust. 1 rozporządzenia).

Odpowiedzialność ubezpieczyciela, wynikająca z udzielanej przez niego ochrony ubezpieczeniowej w zakresie OC, ma akcesoryjny charakter, co oznacza, że ubezpieczyciel odpowiada wówczas i tylko w takim zakresie, w jakim

odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczony sprawca. Innymi słowy odpowiedzialność pozwanego w niniejszej sprawie za skutki wypadku komunikacyjnego kształtuje się w granicach odpowiedzialności cywilnej sprawcy szkody, wynikającej z przepisów art. 436 § 2 k.c. w zw. z art. 415 k.c. – a więc zgodnie z art. 361 k.c., dotyczy normalnych następstw działania lub zaniechania, z którego szkoda wynika i dalej w tych granicach obejmuje straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Powód podnosił, iż podstawą prawną dochodzonego roszczenia jest art. 24 § 2 k.c., w związku z art. 415 k.c. Należy mieć na uwadze, że Sąd nie jest związany wskazaną przez powoda podstawą prawną roszczenia, przeciwnie, sąd jest obowiązany rozpatrzyć sprawę wszechstronnie i wziąć pod rozwagę wszystkie przepisy prawne, które powinny być zastosowane w rozważanym przypadku (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 r., I CK 132/05, LEX nr 646306). Sąd nie może natomiast wyjść poza faktyczną podstawę pozwu, nie jest bowiem uprawniony do zamiany podstawy faktycznej powództwa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2008 r., II CSK 524/07, LEX nr 46998).

Mając na uwadze powyższe, zważywszy na przytoczoną przez powoda podstawę faktyczną żądania, uznać należy, że źródłem jego roszczenia jest przepis art. 415 k.c. Powód dochodzi bowiem roszczeń za szkodę własną, doznaną wskutek zdarzenia (wypadku komunikacyjnego) w wyniku którego śmierć poniósł jego ojciec. A zatem w stanie faktycznym sprawy występuje, jako osoba pośrednio poszkodowana zdarzeniem szkodzącym, przy czym poniesiona przez niego szkoda, nie obejmuje przypadków wskazanych w treści art. 446 § 1 i 2 k.c. Należy mieć na uwadze, że przewidziane zawężenie katalogu osób i uszczerbków kompensacyjnych w przypadku śmierci osoby fizycznej w stosunku do zasad ogólnych, nie wyłącza możliwości dochodzenia roszczeń przez osobę pośrednio poszkodowaną zdarzeniem szkodzącym na zasadach ogólnych o tyle, o ile szkoda ta pozostaje w normalnym związku przyczynowym z bezprawnym zachowaniem sprawcy (tak w wyroku SN z 22 czerwca 2012 r., V CSK 282/11, Legalis nr 544268). A zatem powód – jako osoba pośrednio poszkodowana – może dochodzić roszczeń związanych ze śmiercią ojca na zasadach ogólnych.

Zdarzeniem, z którego powód wywodzi zasadność roszczenia jest wypadek komunikacyjny z 1 lipca 2002 roku. W wyniku potrącenia przez samochód osobowy, śmierć poniósł wówczas ojciec powoda - E. F. (1). Roszczenia związane ze szkodami doznany przez powoda w wyniku przedmiotowego wypadku stanowiły już przedmiot ustaleń i rozważań sądu.

W sprawie zawisłej i prawomocnie zakończonej przez tutejszym Sądem, pod sygn. akt I C 591/05, rozstrzygnięciu poddano: żądanie zapłaty odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej powoda wskutek śmierci ojca (powództwo w tym zakresie zostało częściowo uwzględnione, do kwoty 20.000 zł.), roszczenie o odszkodowanie za utratę przez powoda pomocy i opieki ze strony ojca przy pracach budowlanych budynku mieszkalnego oraz przez dostarczanie różnych artykułów spożywczych (powództwo w tym zakresie oddalono), żądanie zapłaty sumy potrzebnej na ogrodzenie działki budowlanej wraz z wybudowaniem drogi dojazdowej do budynku i doprowadzenie mediów oraz wybudowanie nagrobka (żądania oddalono), jak również kwestię roszczeń z tytułu kompensacji, doznanej przez powoda z powodu śmierci ojca – jako osoby pośrednio poszkodowanej – szkody niemajątkowej, w związku z wywołanym tym zdarzeniem : załamaniem psychicznym, depresją oraz innymi problemami zdrowotnymi (żądanie o zapłatę zadośćuczynienia z tego tytułu w kwocie 200.000 zł. oddalono).

W sprawie toczącej się przed tut. Sądem pod sygn. akt I C 1797/13, powód dochodził natomiast roszczeń z tytułu naruszenia dóbr osobistych, polegających na zerwaniu więzi rodzinnej z ojcem. Powództwo w tym zakresie zostało uwzględnione częściowo, tj. co do kwoty 20.000 zł.

Mając na względzie fakt, że powód, przed wytoczeniem powództwa w niniejszej sprawie, prowadził inne spory sądowe, w których dochodził od strony pozwanej roszczeń związanych ze szkodami majątkowymi i niemajątkowymi, doznany (pośrednio i bezpośrednio) w wyniku śmierci ojca poniesionej w przebiegu przedmiotowego wypadku, należało w pierwszej kolejności zbadać, czy dopuszczalne jest merytoryczne rozpoznawanie sprawy i badanie zasadności roszczenia w świetle norm prawa materialnego, czy też – wobec zaistnienia przeszkody natury formalnej

w postaci powagi rzeczy osądzonej – pozew podlega odrzuceniu na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd jest bowiem zobowiązany brać pod rozwagę tego rodzaju okoliczności z urzędu, w każdym stanie sprawy (art. 202 k.p.c.).

W myśl powyżej wskazanego przepisu, sąd odrzuci pozew jeśli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona. Przepis ten pozostaje w ścisłym związku z normą wyrażoną w art. 366 k.p.c., statuującą zasadę, że wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami. Nie budzi wątpliwości, że tożsamość roszczenia, o którym mowa powyżej, zachodzi wówczas, gdy identyczne są nie tylko przedmiot, ale i podstawa sporu (postanowienie SN z dnia 9 czerwca 1971 r., II CZ 59/71, OSNCP 1971, nr 12, poz. 226), zaś o tym czy w nowym procesie chodzi o tę samą, czy też o inną podstawę faktyczną sporu, decyduje stan faktyczny, jaki istniał w chwili zamknięcia rozprawy w poprzednim procesie (tak SN w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 grudnia 1963 r., II PR 274/62, z głosem W. Broniewicza, PiP 1965, z. 8-9, s. 395 i n.). Innymi słowy przedmiotowe granice powagi rzeczy osądzonej wyznacza przedmiot rozstrzygnięcia sądu – który zależy od żądania powoda oraz przytoczonych przez niego okoliczności faktycznych – w związku z podstawą rozstrzygnięcia. Należy w tym miejscu podkreślić, że tożsamość przedmiotu rozstrzygnięcia będzie zachodziła nie tylko wówczas, gdy żądania powoda będą identyczne z żądaniem, które zostało prawomocnie rozstrzygnięte, ale również wówczas, gdy żądania te zostały sformułowane inaczej, ale oparte są na tej samej podstawie faktycznej i zmierzą do tego samego celu (tak SA w Katowicach w wyroku z dnia 26 kwietnia 2006 r., III AUa 3303/04, Lex nr 217149).

Z powagi rzeczy osądzonej korzysta wyłącznie sentencja wyroku, jednak dla wyjaśnienia granic powagi rzeczy ma znaczenie również uzasadnienie wyroku (tak SN w wyroku z dnia 15 marca 2002 r., II CKN 1415/00, LEX nr 53284, w wyroku z dnia 16 lipca 2009 r., I CSK 456/08, LEX nr 584190, w postanowieniu z dnia 3 lutego 2010 r., II CSK 414/09, LEX nr 578135).

W niniejszym postępowaniu powód dochodził zapłaty kwoty 500.000 zł., tytułem zadośćuczynienia z powodu własnej krzywdy, polegającej na zaburzeniu równowagi psychicznej oraz rozstroju zdrowia, na skutek traumy wywołanej śmiercią ojca. Według powoda, wspomnienie śmierci ojca wpływa negatywnie na zakres jego funkcjonowania – zaburza równowagę psychiczną i powoduje depresję. Stan ten, według twierdzeń pozwu, spowodował obniżenie efektywności jego funkcjonowania, niemożność świadczenia pracy na dotychczasowym stanowisku (jako funkcjonariusz Policji), a w konsekwencji doprowadził do utraty pracy zarobkowej.

W ocenie Sądu, powód w niniejszym postępowaniu dochodzi – w ramach żądania zasądzenia zadośćuczynienia – częściowo tego samego roszczenia, które stanowiło przedmiot rozpoznania w sprawie o sygn. akt I C 591/05. Prawomocnym rozstrzygnięciem objęte zostało wówczas roszczenie powoda o zapłatę kwoty 200.000 zł., tytułem zadośćuczynienia, również z powodu depresji spowodowanej śmiercią ojca. Krzywda powoda w tym ujęciu obejmowała, tak jak w tym przypadku cierpienia psychiczne, ujemne uczucia przeżywane w związku ze śmiercią osoby bliskiej. Opiniowaniu poddano wówczas kwestie związane z chorobą psychiczną powoda, zaburzeniami lekowo – depresyjnymi oraz adaptacyjnymi, które powód wiązał ze śmiercią ojca. Badania miały miejsce w 2009 roku. Wydane przez biegłych opinie wykluczyły związek pomiędzy zgłaszanymi dolegliwościami, a śmiercią ojca powoda: nie stwierdzono u B. F. (1) zaburzeń w sferze psychicznej, trwałych ubytków zdolności poznawczych, zmian organicznych w obrębie CUN, ani zaburzeń treści i formy myślenia, objawów choroby psychicznej, upośledzenia umysłowego, ani innych zaburzeń psychicznych, czy też zaburzeń psychicznych o charakterze adaptacyjnym sytuacyjnym, ani zaburzeń lekowo – depresyjnych. Co prawda ustalono, że w latach 2003-2004 u powoda występowały zaburzenia subdepresyjne, jednak nie były to objawy nasilone i nie zaburzały funkcjonowania powoda. Zresztą sam powód w czasie badań (które zostały przeprowadzone w 2009 roku) oświadczył, że czuje się dobrze od 2 lat i funkcjonuje bez leków. W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy, uznając, iż na datę orzekania w sprawie I C 591/05, nie istniał stan, który uzasadniałby przyjęcie, że śmierć E. F. (1) spowodowała u powoda szkodę własną – uszczerbek w obrębie stanu zdrowia (również psychicznego), gdyż zgromadzony materiał dowodowy (opinie biegłych sądowych lekarzy) nie dał podstaw do ustalenia, aby śmierć ojca wywołała rozstrój zdrowia syna, powództwo o zapłatę zadośćuczynienia w wysokości 200.000 zł. oddalił, jako nieudowodnione w świetle przesłanek z art.445 par.1 k.c.

Przytoczona analiza akt sprawy I C 591/05, w tym treść wyroku Sądu I Instancji zapadłego w tej sprawie i jego uzasadnienia, jak również uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi, wydanego po rozpoznaniu apelacji wywiezionej przez powoda (który orzekł, że na skutek śmierci ojca B. F. nie doznał uszkodzenia ciała, ani rozstroju zdrowia, pozostających w adekwatnym związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym z dnia 1 lipca 2002r. i śmiercią E. F. (1), gdyż stan zdrowia powoda jest wynikiem schorzeń samoistnych, wieloletnich zaniedbań i stylu życia), daje podstawy to uznania, iż na gruncie niniejszej sprawy, powód powołuje się na te same okoliczności i częściowo zgłasza roszczenia, które podlegały już osądowi w zakresie żądania zapłaty zadośćuczynienia w kwocie 200.000 zł. w powołanej sprawie I C 591/05. Z tej przyczyny, Sąd postanowił odrzucić pozew w tym zakresie, z powodu powagi rzeczy osądzonej.

W pozostałym zakresie Sąd oddalił roszczenie o zadośćuczynienie w dalszej kwocie 300.000 zł., jako nieudowodnione.

W orzecznictwie utrwalili się poglądy, że prawomocne zasądzenie zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę doznaną w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia wyłącza – mimo pogorszenia się stanu zdrowia poszkodowanego – przyznanie mu dalszego zadośćuczynienia poza już zasądzonym w związku z podstawą poprzedniego sporu; nie wyłącza jednak przyznania poszkodowanemu odpowiedniej sumy w razie ujawnienia się nowej krzywdy, której nie można było przewidzieć w ramach podstawy poprzedniego sporu (tak SN w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 21 listopada 1967 r., III PZP 37/67, OSNC 1968/7/113, a także w wyroku z dnia 10 lutego 1998 r., II CKN 608/97, LEX nr 156472 oraz uzasadnieniu wyroku z dnia 11 grudnia 2001 r., II UKN 658/00, OSNP 2003/20/494, Prok.i Pr.-wkl. 2003/2/44, OSNP-wkl. 2002/12/11, M.Prawn. 2004/1/33). W postępowaniu cywilnym, po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 k.p.c.). Dlatego orzeczenie o roszczeniach odszkodowawczych uwzględnia zwykle uszczerbek w określonych dobrach prawnie chronionych w dacie zamknięcia rozprawy. Szkodą przyszlą jest natomiast uszczerbek, który może powstać po wydaniu wyroku. Sąd podziela zapatrywania prawne wyrażane w orzecznictwie, zgodnie z którymi następstwa zdarzenia wywołującego szkody na osobie są często wielorakie, a sama szkoda ma charakter dynamiczny. W jakiś czas po zdarzeniu ujawniają się kolejne następstwa zdarzenia, których nie można było przewidzieć. Poszkodowany nie może zatem, występując z powództwem o świadczenie, określić wszystkich skutków danego zdarzenia, które jeszcze się nie ujawniły, ale których wystąpienie jest prawdopodobne (tak uzasadnienie uchwały SN z dnia 24 lutego 2009 r., III CZP 2/09, LEX nr 492286; por. wyrok TK z dnia 1 września 2006 r., SK 14/05, OTK-A 2006, z. 8, poz. 97). Należy więc uznać, że jeżeli z upływem czasu ujawniły się nowe skutki wypadku, które nie były znane poszkodowanemu, jak również sądowi w chwili uprzedniego orzekania, poszkodowany może wystąpić z żądaniami zasądzenia dalszej kwoty z tytułu zadośćuczynienia za tę nowo ujawnioną szkodę w odrębnym procesie.

Analizując zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy, Sąd doszedł do przekonania, że powód nie wykazał, by doznał nowych cierpień fizycznych i psychicznych, które nie zostały objęte przedmiotem wcześniejszego rozstrzygnięcia.

Twierdzenia pozwu, jakoby po wydaniu wyroku w sprawie I C 591/05, ujawniły się u niego - mające źródło w emocjach towarzyszących utracie ojca – nowe schorzenia i dolegliwości, które uniemożliwiają mu normalne funkcjonowanie, w tym także doprowadziły do niemożności wykonywania pracy zarobkowej na dotychczasowym stanowisku, pozostają gołosłowne, gdyż powód nie zaoferował żadnych dowodów, które mogłyby wskazywać na takowy związek zgłaszanych dolegliwości i schorzeń, oraz dowodzących, aby wystąpiły one po dacie wyrokowania w powołanej sprawie I C 591/05. Wprawdzie z orzeczenia Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej (...) w Ł., jakie zostało złożone do akt niniejszej sprawy, wynika, że powód w styczniu 2013 roku został uznany za osobę całkowicie niezdolną do pracy w Policji, z powodu inwalidztwa II stopnia (uznano iż inwalidztwo powoda istnieje od 3 stycznia 2012 roku), nie mniej, nie zostało wykazane, aby przyczyny niezdolności do pełnienia służby, które stanowiły podstawę orzeczenia, miały swoje źródło w silnych emocjach towarzyszących żałobie po śmierci ojca. Wręcz przeciwnie – z dokumentu wynika, że inwalidztwo powoda (wywołane schorzeniami wskazanymi w orzeczeniu) pozostaje w związku ze służbą.

Należy również zauważyć, że w 2013 roku, w niedługim czasie po zdiagnozowaniu choroby nowotworowej, zmarła najmłodsza córka powoda, która nie zdążyła założyć własnej rodziny i do śmierci zamieszkiwała wspólnie z rodzicami.

Nie sposób wykluczyć, że obniżenie formy psychicznej i zły stan zdrowia B. F. (1), mogły być również efektem emocji towarzyszących stracie dziecka, w młodym wieku, w przebiegu ciężkiej choroby. Powód wprawdzie zaprzeczał, jakoby stan żałoby po córce odcisnął piętno na jego stanie zdrowia (przeciwnie – jak utrzymywał - do nagłej śmierci 81 -letniego ojca, sprzed 17 lat, z którą nadal nie może się pogodzić); podawał, że śmierć córki przyjął spokojnie, jako naturalny stan rzeczy, jednak nie sposób uznać, aby dużo świeższe emocje, towarzyszące śmierci dziecka, były mniej głębokie od tych związanych z żałobą po śmierci 81- letniego ojca – co prawda śmierci nagłej i niespodziewanej, jednakże mającej miejsce 17 lat temu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd doszedł do przekonania, iż wobec braku inicjatywy dowodowej po stronie powoda, brak jest podstaw do ustalenia, że u B. F. wystąpiły nowe dolegliwości, stanowiące konsekwencję śmierci ojca, poniesionej w przebiegu wypadku z dnia 1 lipca 2002r.

Powyższe skutkuje oddaleniem powództwa w zakresie żądania zadośćuczynienia w kwocie 300.000 zł.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o zasadę wyrażoną w art. 102 k.p.c. Powód przegrał proces w całości. W myśl zasady wyrażonej w art. 98 k.p.c. – należało go obciążyć w całości kosztami postępowania, wyłożonym przez przeciwnika procesowego, nie mniej, mając na względzie sytuację osobistą oraz majątkowo – życiową powoda, jak również charakter przedmiotu postępowania, Sąd w oparciu o w/w przepis uznał, że zasady słuszności przemawiają za nieobciążaniem B. F. (1) kosztami procesu, poniesionymi przez stronę pozwaną, w całości. Dlatego też Sąd obciążył powoda kosztami procesu to jedynie częściowo, tj. do kwoty 1.000 zł.

Powołany przepis art. 102 k.p.c. stanowi, że sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów, albo nie obciążać jej w ogóle kosztami, gdy zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony. Przepis art. 102 k.p.c. stanowi wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik sprawy i jest rozwiązaniem szczególnym. Ustawodawca nie wskazał w treści tegoż przepisu na kryteria, którymi sąd winien się kierować dokonując oceny, czy zachodzi „wypadek szczególnie uzasadniony”. Wymaga jednak podkreślenia, że w orzecznictwie sądowym i doktrynie ugruntowane jest stanowisko, zgodnie z którym do kręgu „wypadków szczególnie uzasadnionych” należą zarówno okoliczności związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Jako przykłady okoliczności związanych z samym przebiegiem procesu wskazuje się na sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, prekluzja. Natomiast przyczyny leżące na zewnątrz są determinowane przez sytuację majątkową i życiową strony, z tym zastrzeżeniem, że niewystarczające jest powoływanie się jedynie na trudną sytuację finansową, nawet jeśli była podstawą zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu (por. postanowienie Sądu Najwyższego Izba Cywilna z dnia 18 kwietnia 2013 r., sygn. akt III CZ 75/12, Legalis).

Podstawę do zastosowania art. 102 k.p.c. stanowią zatem konkretne okoliczności danej sprawy, przekonujące o tym, że w danym przypadku obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby niesłuszne i niesprawiedliwe. Z tego względu ocena stanów faktycznych pod kątem dopuszczalności zastosowania zasady słuszności odnośnie do obowiązku zwrotu kosztów procesu pozostawiona została sądowi, który powinien kierować się w tym zakresie własnym poczuciem sprawiedliwości z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 27 kwietnia 2012 r., sygn. akt V CZ 2/12, Lex nr 1214621; z dnia 1 grudnia 2011 r., sygn. akt I CZ 26/11, Legalis).

Podkreślenia wymaga, że ocena sądu, czy zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, o którym mowa w art. 102 k.p.c., ma charakter dyskrecjonalny i jest oparta na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności rozpoznawanej sprawy.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy, Sąd stanął na stanowisku, że w ustalonym stanie faktycznym, sytuacja materialna powoda, jak również osobista, jest na tyle wyjątkowa, aby uznać ją za pozwalającą na zastosowanie art. 102 k.p.c., poprzez częściowe obciążenie powoda kosztami procesu, poniesionymi przez pozwanego. Natomiast, za zastosowaniem dobrodziejstwa wynikającego z powołanej normy dla strony, która co do zasady powinna, przegrywając spór, pokryć celowo poniesione przez przeciwnika koszty związane z jego udziałem

w sprawie, skutkującego całkowitym zwolnieniem z obowiązku poniesienia tych kosztów, nie przemawiały wyjątkowe okoliczności, uzasadniające sięgnięcie po regułę słuszności, w oparciu o którą zniesienie tego obowiązku w całości mogłoby znaleźć dostateczne uzasadnienie.

Z/

Odpis wyroku wraz z odpisem uzasadnienia i pouczeniem o prawie, sposobie i terminie wniesienia apelacji, doręczyć powodowi.

2019/03/05